

IL BUCINTORO.

’s Hemelvaartsdag van het jaar 1421. Reeds weken lang hebben de Venetianen naar dezen dag uitgezien, want de dag, door de Kerk gewijd aan de hemelvaart van Christus, is voor de Lagunenstad de dag der nationale grootheid, de dag waarop de inwoners zich het meest bewust zijn van de macht der handelsrepubliek, de dag waarop het vaderlandsche hart hooger klopt.

Onder den prachtige zonschijn van den Italiaanschen hemel begeeft de Doge van Venetië zich met zijn gevolg aan boord van de galei, die alleen voor de plechtigheid van dezen dag gebouwd is, van de Bucintoro, de gouden bark (Buzina d'oro). Een gouden bark mag het schip heeten! Het is wel te zien, dat het niet voor handelsvaartuig bestemd is; het voert geen masten en draagt geen zeilen, en de Venetianen, de groothandelaars der Middeleeuwen, waren verstandig genoeg, om nevens de werkkraft van slaven aan de riemen ook de stuwkraft van den wind te gebruiken tot voortbeweging van hun schepen. Maar Il Bucintoro zeilt niet, ze wordt geroeid en is dus onafhankelijk van weer en wind, gelijk in later eeuwen de stoombooten.

Il Bucintoro is een prachtschip! Ze heeft het model van de groote handelschepen, maar ze is een drijvende tent van Oostersche pracht, versierd met snijwerk en beeldhouwwerk, met kostbare tapijten en juweelen, ze is een koninklijk schip en ze gaat uit ter bruiloft. Geen wonder dat ze schoon is!

Want als de Doge het schip beklommen heeft en plaats heeft genomen onder de zonnetent op de voorplecht, dan vaart ze de haven uit en de zee in, gevolgd door de plezierjachten van Venetië's grooten en door de handelsvaartuigen, die in de haven liggen. En daar, op de blauwe wateren van Il Mare Adriatico (de Adriatische Zee) daar wordt jaarlijks de huwelijksband vernieuwd, die Venetië aan de zee verbindt. De trotsche stad van Sint Marcus gevoelt zich daarbij niet de bruid, maar den bruidegom; later eeuwen mogen haar de Koningin der Zee noemen, zij zelve gevoelt zich een wereldbeheerschend koning, die de zee tot bruid heeft gekozen. Daar ligt de stad op den achtergrond met haar honderd kerken en honderden paleizen, gekroond door den St. Marcustoren op de Piazza San Marci, het Sint-Marcus-plein, dat voorts rondom door marmeren paleizen is ingesloten. Is het wonder, dat het bloed den toeschouwers door de aderen huppelt in de bewustheid, dat hun stad de zee beheerscht en de landen voorziet van wat ze noodig hebben? Is het wonder, dat de Venetiaan de zee liefheeft, de zee zoo kalm in de Golf van Venetië achter de lagunen-eilanden, die haar omringen, de zee, die doordringt tot in het hart van de stad, in het Canal de San Marco, het Canal Grande en de honderd en vijftig kleinere kanalen, die de stad verdeelen in talloze eilanden? Is het wonder, dat de stad zich verbonden gevoelt met de zee als een man met zijn gade?

En van die verbintenis geeft Venetië's gekozen vorst een symbolische uiting. Ten aanschouwe van de talrijke menigte werpt hij een gouden ring in zee, en hernieuwt hij de verbintenis. Dat is de plechtigheid van den Hemelvaartsdag. Straks vaart Il Bucintoro terug naar haar plaats in de haven, en het zal feest zijn den ganschen dag. Een vroolijke menigte zal zich verdringen op de marktpleinen en in de smalle straten, vlugge gondels zullen voortzweven over de kanalen, en Venetië zal zich verblijden in haar paleizen en in de woningen van haar zeelieden.

Zoo één stad een zeestad heeten mag, dan is zij het.

Ze ligt in zee, drie kwartier van het land af, en eerst de negentiende eeuw zal haar een spoorbrug bouwen van tweehonderd twee en twintig bogen; thans denkt ze nog aan geen brug naar het land, want die afstand is haar veiligheid; geen vijandelijk leger kan haar naderen. En ze leeft van den handel over de zee. Ze telt — we zijn in het jaar 1421 — meer dan drieduizend schepen en zes en dertig duizend zeelieden, terwijl nog zestienduizend mannen bezig zijn met nieuwe schepen te bouwen, voor eigen gebruik en voor vreemdelingen. En door dien handel is zij machtig.

Zij is niet de eerste stad, die heerscht door haar koopvaardij. In de oudheid was het Tyrus, „die kronende stad, welker kooplieden vorsten zijn, welker handelaars de heerlijken zijn in het land.” (Jes. XXIII : 8.) En dan wordt door uitgeweken burgers van Tyrus Carthago gesticht, dat eeuwen lang met Rome den strijd kon volhouden over de heerschappij op de Middellandsche Zee, dat eenmaal zijn macht uitstrekte over Spanje en de landen van Barbarije, en zijn koloniën stichtte in Marseille en andere kustplaatsen van Frankrijk. En droeg in later tijd ons Amsterdam, het Noordsch Venetië, niet „als keizerin de kroon van Europa”; was het in de dagen van Johan de Witt en burgemeester Bicker niet de wetgeefster in de republiek?

Venetië is geen oude stad; de Romeinsche geschiedenis noemt haar niet. Eerst later, toen Attila, de „godegiesel” met zijn Hunnen Noord-Italië verwoestte, en Aquileja en Padua in vlammen deed opgaan (452), vluchtten vele bewoners naar de kusteilanden, en stichtten er steden, die op oud-Romeinsche wijze een bestuur hadden van door het volk gekozen tribunen. Sedert het laatst der zevende eeuw kozen de tribunen boven zich een hertog, een doge, en een dezer doges maakte het eiland Rialto tot hoofd van de eilandengroep. Het was Participazio, die, om Rialto voornaam te houden, het gebeente van den Evangelist Marcus liet halen uit Alexandrië (ook een handelsstad) en voor dat heilig overblijfsel de Sint-Marcus-kerk bouwde.

Toen begon de grootheid der eilandenstad. Haar handelsvloten richtte zij naar het Oosten, naar den Levant, Syrië, Klein-Azië, Egypte, en vandaar haalde zij ook de waren van Oost-Indië, die zij tot hoogen prijs aan West-Europa verkocht, terwijl zij nabijgelegen kustlanden veroverde. Doch van verschillende zijden kreeg zij bestrijders: haar concurrente, Genua, dikwijls gesteund door het Duitsche keizerrijk, aan de Westzijde, en de Hongaren aan den Oostkant, aan wie zij eindelijk Dalmatië moest afstaan. Doch wat voor gansch Europa een schrik was, werd voor Venetië een uitkomst; de Turken drongen zegevierend in Europa door; de Duitsche keizers wendden hun wapenen tegen deze nieuwe vijanden, en de Hongaren werden weldra bedreigd. Toen, in de vijftiende eeuw, bereikte Venetië het toppunt van haar bloei. Toen verfraaiden beroemde schilders de kerken en paleizen, door even beroemde bouwmeesters gebouwd en door even groote meesters voorzien van bewonderenswaardige beelden; toen kon ze met het volste recht den koningstitel aannemen van de Middellandsche Zee. De Ionische eilanden, Griekenland, Kreta, Cyprus, — alles boog voor haar schepter.

Doch daar ontdekte de Genues Columbus Amerika en voer de Portugees Vasco di Gama naar Indië; Europa wendde zich om naar den Atlantischen Oceaan, en Venetië daalde plotseling van haar hoogen rang; ze werd een handelsstad aan een binnenzee. Lissabon, Amsterdam, Londen werden haar opvolgsters.

Oude gewoonten blijven echter lang in zwang. Jaar op jaar bleef de „Gouden Bark” op Hemelvaartsdag naar zee varen en wierp de Doge een gouden ring in het water. Nog in 1729 werd een nieuw prachtschip gebouwd voor dit doel. De Franschen hebben evenwel die laatste Bucintoro vernield, de schatten naar Parijs gevoerd, en slechts een overschot is thans te bewonderen in het Museo Civico te Venetië.

A. L.

